

JUODAKIS PETRAS

Knygnešys **Petras Juodakis** gimė 1867 m. gegužės 2 d. Račiupėnų kaime. Kilęs iš ūkininkų. Gyveno visą laiką Račiupėnuose (Marmoliškio vienkiemyje). Senatvėje apsigyveno Panevėžyje, o tėviškę paliko sūnui Povilui. P. Juodakio namuose knygų slėptuvės buvo įrengtos tarp dvigubų gonkų sienų, dvigubose palangėse. Netgi suolai buvo sukalti tuščiaviduriai. Vienos slėptuvės buvo skirtos laikraščiams, kitos – knygoms. Mirė knygnešys 1921 m. birželio 28 d., palaidotas Panevėžio Ramygalos kapinėse.

Iš kunigo Julijono Kasperavičiaus prisiminimų: „Šis gudrus žmogus tiesiog vežimais atveždavo knygų. Sakau gudrus, nes buvo labai įgudęs policiją apgaudinėti. Policija jo niekuomet nesučiupdavo. Nuolatos pas jį būdavo kratos, bet niekad nieko nerasdavo. Vieną kartą aš iš jo išprašiau pasakyti, kaip jis veža iš užsienio knygas ir užsienin gabena rankraščius, kad jo niekad nesučiumpa.

– Kaip kunigėliui, tai jau pasakysiu, – ėmė pasakoti Juodakis. – Kontrabandą vežame tuomet, kai policija ramiai miega ar girtuokliauja. Didžiausias spaudos gabenimas eina nuo pusės liepos iki rugpjūčio pirmos dienos, kuomet būna didžiausias darbymetis. Policija tuomet miega, manydama, kad ir kontrabandininkai neturi laiko kontrabandos varyti. Vežti rankraščius irgi nelengvas darbas – juos reikia mokėti slėpti drabužiuose. Dėl visko reikia turėti su savimi didesnę pinigų sumą – iš policijos išsipirkti. Pagaliau reikia mažiau kalbėtis, bet daugiau klausytis, ką kiti kalba.“ („Knygnešys“ 1864–1904, II t.).